

Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічної спрямованістю

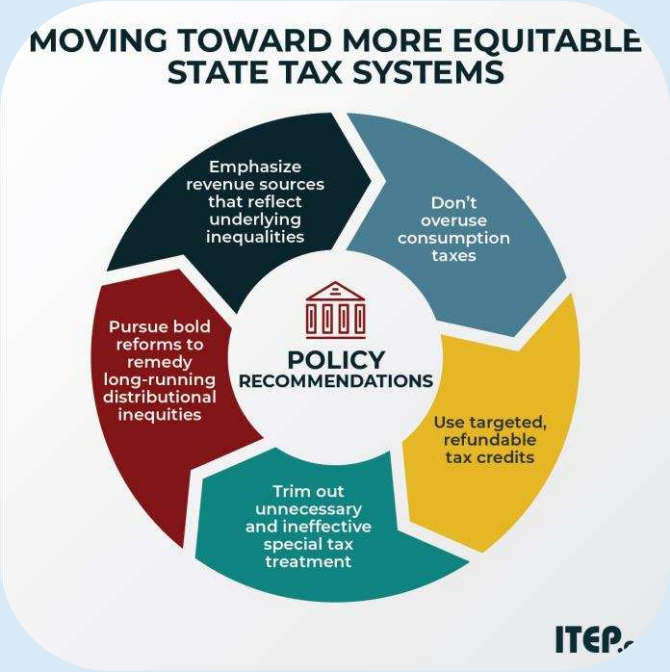
План

1. Напрямки економічної концепції теорії податків.

2. Особливості та принципові підходи до розробки податкової політики підприємства в різних країнах світу.

1. Напрямки економічної концепції теорії податків.

Податкові системи

Податкові системи мають вирішальне значення для функціонування економік у всьому світі. Вони визначають, як уряди збирають доходи та розподіляють ресурси. Різні країни мають різну податкову орієнтацію, що відображає їх економічні цілі та суспільні цінності.

•Напрями економічної теорії

•1. Теорія негативних споживань

•**Представники:** Л.Штейн, А.Шаффле, Ф. Нітті.

•2.Теорія економічних пропозицій

•**Представник:** Г.Стейн, М.Фрідмен, Г.Талок

•Суть теорії:
•Підвищення ролі держави в управлінні економікою.

•Суть теорії:
•Податки негативно впливають не тільки на платників податку, а й на економіку держави загалом.

•Теорія негативних споживань

•1. Розвиток теорії у працях Дж. М. Кейнса

•2. Подальший розвиток кейсіанської теорії у дослідженнях вчених різних країн (20 ст.)

•3.Перша розробка концепції «мультиплікатора» вченим Великобританії В. Каном.

•4. Розвиток посткейнсіанської теорії

Сутність посткейнсіанської теорії

Її сутність полягає в активному використанні різних фінансових важелів, передусім податкових платежів. Деякі економісти (зі США — І. Фішер, з Великобританії — Н. Кандор) запропонували внести зміни у податкові системи країн, у тому числі змінити одні податкові платежі іншими. Так, замість прибуткового податку пропонується ввести податок на споживання. Це може вплинути на розвиток приватного підприємства, збільшення інвестування в різні галузі національної економіки і сприяти зростанню ефективності економіки держави загалом.

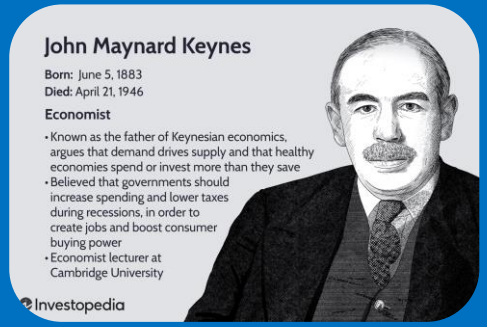

Податок можна розглядати як інструмент досягнення соціальної справедливості, тому що він сприяє вирівнюванню доходів населення. Це стосується переважно непрямих податків.

При досить широкому втручанні держави в податковий процес підприємства в останні роки набуває пропозиція введення єдиного податку. Вперше такий податок було введено в 50-х роках XX століття. Перевага цього є в тому, що ним обкладається дохід суб'єкта оподаткування, який виступає і основним джерелом його сплати. Єдиний податок вводиться замість інших податків, що спрощує податкову систему загалом, робить її справедливою, доступнішою для платника, а механізм розрахунку стає прозорішим.

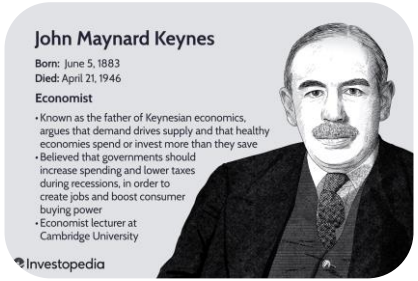
Огляд основних податкових теорій

Ключові податкові теорії: Дві важливі податкові теорії сформували сучасні податкові системи:

- Кейнсіанська теорія: зосереджується на втручанні держави в управління економічними циклами.
- Крива Лаффера: Передбачає, що існує оптимальна ставка податку, яка максимізує дохід без зниження продуктивності.

Пояснення кейнсіанської економічної теорії

Основні ідеї

Кейнсіанська економічна теорія підкреслює роль державних витрат і фіскальної політики в стимулюванні економічного зростання. Він виступає за збільшення державних витрат під час спадів для стимулювання попиту.

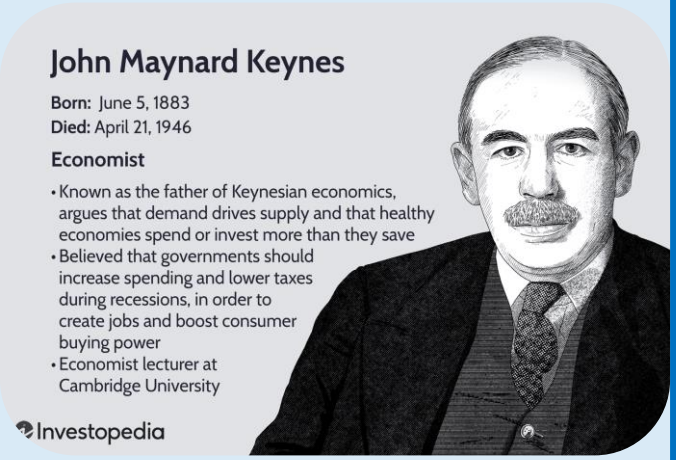

Вплив на податкову політику

Країни взяли на озброєння кейнсіанські принципи створення прогресивних податкових систем, спрямованих на перерозподіл багатства і стабілізацію економіки.

Ілюстративні приклади

Наприклад, Сполучені Штати запровадили пакети стимулів під час економічних рецесій для збільшення витрат.

Сучасні адаптації кейнсіанської теорії

Модифікації для сучасних проблем

Кейнсіанська теорія еволюціонувала для вирішення сучасних проблем, таких як глобалізація та цифрова економіка. Зараз уряди розглядають вплив податкової політики на інновації та інвестиції.

Глобальний вплив

Країни коригують свої податкові системи, щоб заохотити технологічний прогрес при збереженні економічної стабільності.

Приклади з практики: Податкові системи в Іспанії

Оцінка податкової системи Іспанії

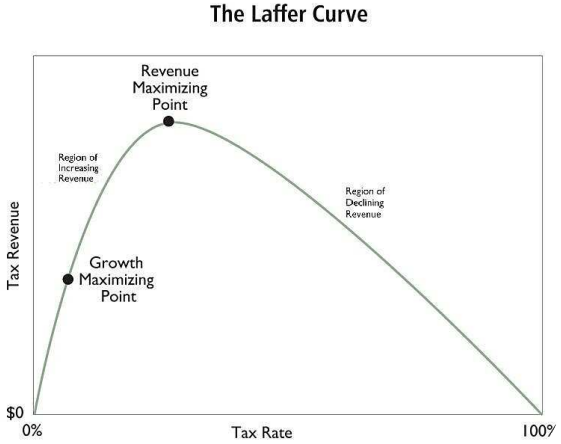
Іспанія має змішану систему оподаткування як з прогресивними податками на прибуток, так і з корпоративними податками. Її податкова політика відображає ширші європейські практики, зосереджуючись на соціальному добробуті.

Розгляд відмінних рис

Проаналізуйте, як податкова система Іспанії порівнюється з податковою системою її європейських сусідів.

•Теорія економічних пропозицій

Крива Лаффера та її застосування

Крива Лаффера ілюструє взаємозв'язок між податковими ставками та податковими надходженнями. Він стверджує, що підвищення податкових ставок понад певний рівень може призвести до зменшення доходів через зниження економічної активності.

- Такі країни, як Сполучені Штати, використовували принципи Лаффера для обґрунтування зниження податків, спрямованого на стимулювання зростання.

Суть: постійно потрібно зменшувати податковий тягар на платників податків, передусім на громадян держави. Це підвищить попит на товари та послуги, що, у свою чергу, збільшить пропозицію їх на ринку (насамперед, товарів вітчизняного виробництва).

Для цього потрібно

1. Зменшити податковий тягар за рахунок зниження податкових ставок та скасування окремих податкових платежів.

2. Оновлювати виробництво, застосовувати нові технології, досягати науково-технічного прогресу.

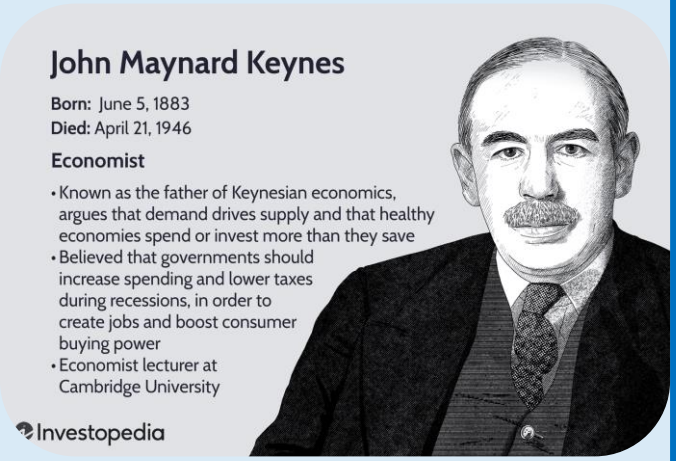
3. Зменшити ставки оподаткування.

Висновок: Розвиток податкових теорій був реакцією суспільства на вимоги макро- та мікроекономічних процесів. У більшості держав відбувалося удосконалення податкових систем, які діють за умови додержання загальних принципів податків та вимог до них. Важливе значення для удосконалення податкових систем мав історичний розвиток держави та менталітет, який сформувався у відповідному періоді.

Підсумовуючи ключові концепції, що обговорювалися, розглянемо, як глобальні виклики можуть вплинути на майбутнє податкових систем. Які зміни ви бачите в податковій політиці в усьому світі?

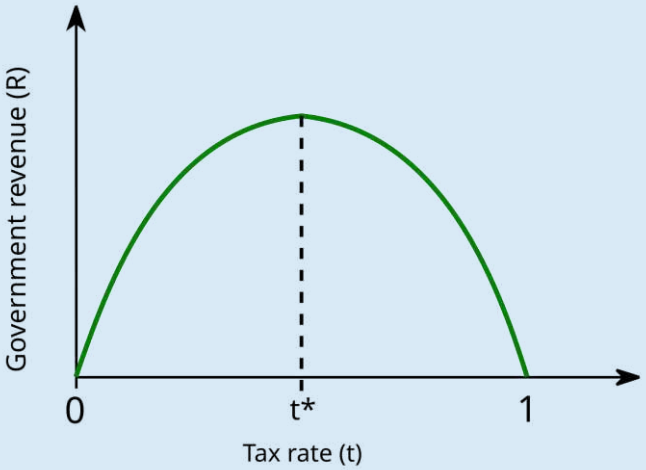

Запитання вікторини 1

На що спрямована основна економічна теорія кейнсіанства?

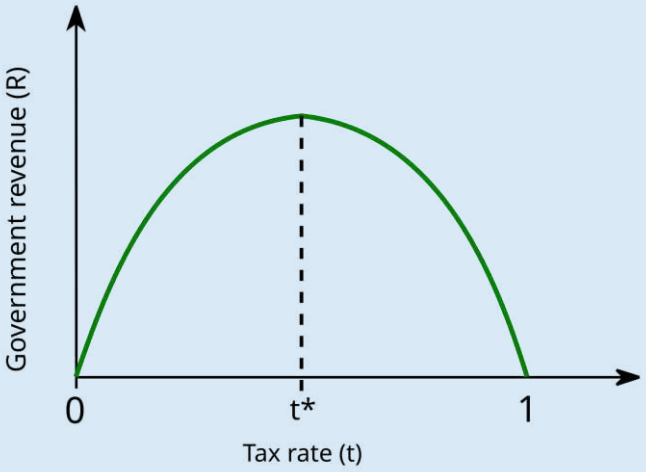
Економічні аспекти: економіка пропозиції, державне втручання в економіку, зниження податків для бізнесу Пояснення принципів вільного ринку: Кейнсіанська економічна теорія підкреслює роль державного втручання в управління економічними циклами.

Запитання вікторини 2

Правда чи хибна думка: Крива Лаффера передбачає, що збільшення податкових ставок завжди призведе до збільшення податкових надходжень.

Відповідь: невірне пояснення – крива Лаффера стверджує, що існує оптимальна ставка податку; після цього підвищення ставок може призвести до зниження доходу.

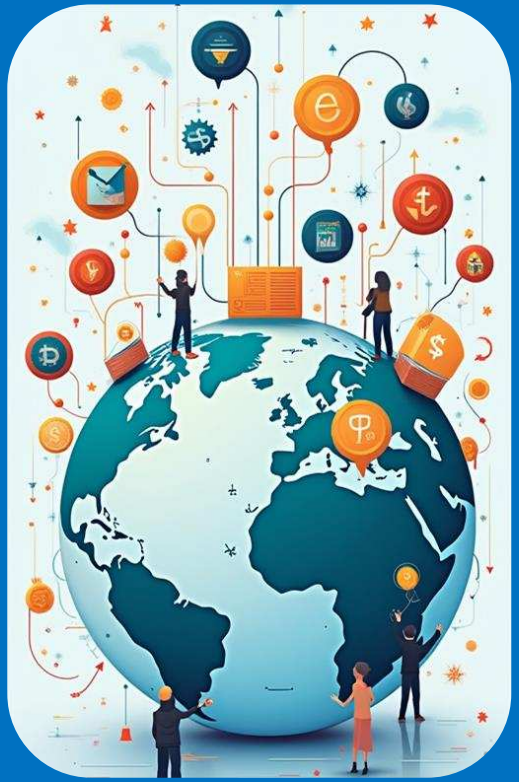

Запитання вікторини *3*

Хто відомий завдяки розробці кривої Лаффера?

варіанти: Артур Лаффер; Мілтон Фрідман; Пол Кругман

Пояснення: Артуру Лафферу приписують розробку кривої Лаффера, що ілюструє взаємозв'язок між податковими ставками та податковими надходженнями.

Запитання вікторини 4

Правда чи хибна думка: Податкова культура – це ставлення платників податків до дотримання вимог.

Відповідь: правда – податкова культура охоплює ставлення та поведінку платників податків щодо дотримання податкового законодавства та їхню довіру до податкової системи.

2. Особливості та принципові підходи до розробки податкової політики підприємства в різних країнах світу.

Складові податкової системи в різних країнах світу

Податкові системи

Системи оподаткування, зазвичай включають: податок на прибуток, корпоративний податок, податок на додану вартість (ПДВ) та податок на майно.

Подібності та відмінності

Різні країни роблять акцент на різних складових виходячи з їх економічної орієнтації. Наприклад, скандинавські країни часто мають вищі податки на прибуток для фінансування великих соціальних послуг.

Світові податкові тенденції

Країни все частіше розглядають податкові реформи для підвищення ефективності та справедливості своїх податкових систем.

•Податки

Надійне та стабільне джерело надходження коштів до бюджету.

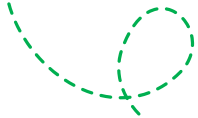
•Податкова політика

Складова економічної та фінансової політики підприємства.

•Підстава для розробки податкової політики підприємства

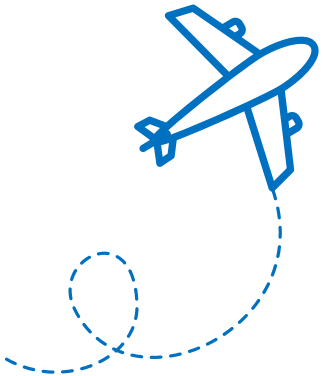
Наявність чинного законодавства, яке в більшості країн світу має відносно стабільний характер і принципово змінюється протягом тривалого часу.

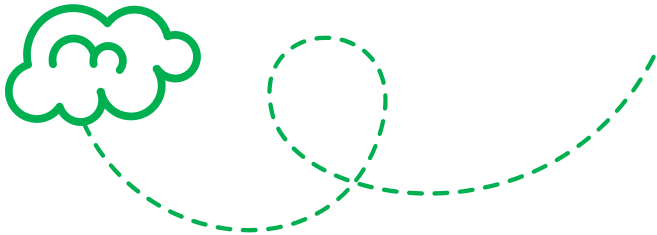

У більшості країн діють податкові системи, які спрямовані на те, щоб зацікавити вітчизняного виробника залишати доходи у своїх країнах.

Значна увага у більшості держав приділяється певним напрямкам діяльності.
Практично в кожній державі значна увага приділяється розвитку підприємств малого та середнього бізнесу.

Податкове законодавство та податкова політика більшості країн світу спрямовані не на заборону реєстрації підприємств в офшорних зонах, а на створення альтернативних умов, які давали б йому можливість вибору.

У деяких країнах надаються податкові пільги підприємствам резидентам.

При плануванні та розробці податкових платежів підприємство орієнтується не тільки на прибуток, а й на інші фінансові показники.

1. Частина реальних накопичень підприємства

Наприклад, відрахування в амортизаційні, резервні та страхові фонди, які можуть створюватися за рахунок собівартості.

2. Нейтралізований приріст активів підприємства

Наприклад, нерухоме майно, товарні запаси, вартість акцій та інших цінних паперів.

3. кошти, що знаходяться в обороті підприємтсва і можуть бути передані іншим підприємствам та особам.

Наприклад, кошти пенсійного фонду, нарахована заробітна плата найманих працівників, тимчасово вільні від оподаткування фонди накопичення тощо

Розробляючи податкову політику, підприємство повинно враховувати витрати. Воно може тимчасово відмовитися від певних видів витрат (наприклад, транспортних, на рекламу). Але якщо підприємство випускає продукцію, надає послуги, виконує роботи, то не може не сплачувати податок на додану вартість, а при нарахуванні заробітної плати - не здійснювати сплату ПДФО та ін. Тому значна увага приділяється встановленню об’єкта оподаткування.

<u>всі об’єкти оподаткування визначаються як такі:</u>

які можна визначити порівняно точно (вартість майна, капіталу підприємства тощо);

які можна визначити більш-менш точно (мито);

які можна розрахувати приблизно. На такі об’єкти оподаткування впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники (наприклад, прибуток, який залежить як від обсягів діяльності підприємства, так і від темпів інфляції).

Розробка корпоративної податкової політики

Основна мета податкової політики підприємства: сплата меншої суми податкових платежів у межах чинного законодавства.

Підходи до корпоративної податкової політики

Країни приймають різні підходи до корпоративної податкової політики залежно від своїх економічних цілей. Стратегії можуть включати зниження ставок корпоративного податку для залучення бізнесу або впровадження вищих податків на прибуток для фінансування державних послуг.

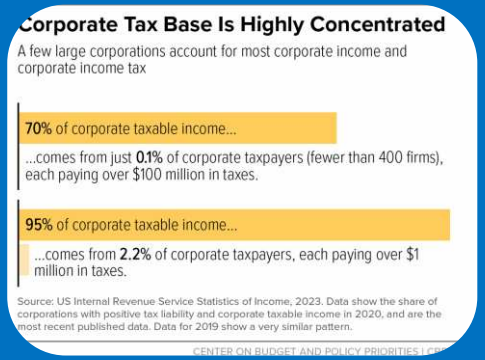
Реальні приклади

Наприклад, у США точаться дебати щодо ставок корпоративного податку, що впливає на бізнес–рішення.

Тенденції майбутнього

Зростає тенденція до міжнародного співробітництва з метою вирішення проблеми ухилення від сплати податків та забезпечення справедливого оподаткування.

Цілі корпоративної податкової політики

Основними цілями корпоративної податкової політики є:

- Заохочення інвестицій
- Забезпечення справедливості
- Отримання доходу від надання публічних послуг

Визначення ступеня компетенції платників податків – найважливіше при розробці стратегії податкової політики підприємства

Дві компетенції:

- 1) Центральні органи управління
- 2)Місцеві органи самоврядування

Поділ підприємств за ознакою приналежності суб'єкта оподаткування до країни, в якій здійснюється сплата податків

1. До резидентів належать суб'єкти, які зареєстровані в цій країні як платник податку і сплачують їх з усіх доходів, одержаних як на території держави, так і за її межами.
2. Нерезиденти сплачують податки з доходів, одержаних тільки в країні, де вони здійснюють свою діяльність.

Податкова культура та комплаєнс

Розуміння податкової культури

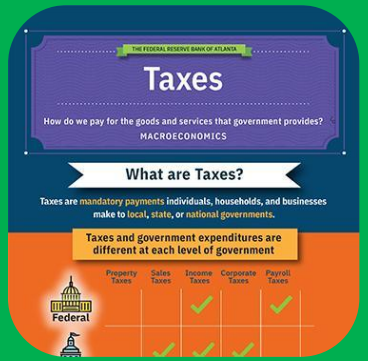
Вивчення податкової культури охоплює ставлення та поведінку платників податків щодо дотримання податкового законодавства. Ключові фактори, що впливають на дотримання законодавства, включають довіру до уряду та сприйняття справедливості податкової системи.

Відмінності між країнами

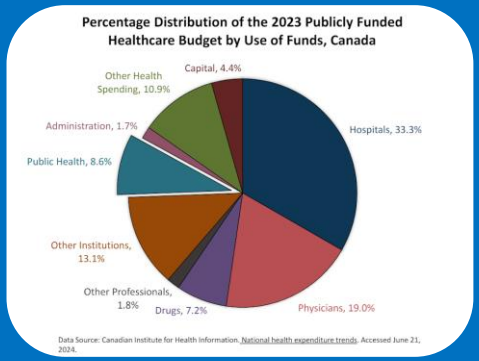
У країнах із сильною податковою культурою, як-от у Швеції, рівень дотримання законодавства вищий, ніж у країнах із меншою довірою до уряду.

Приклади з практики: податкові системи в США та Канаді

Огляд податкової системи США

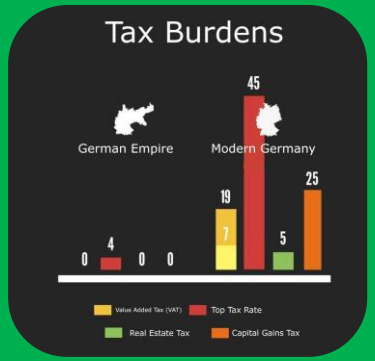
У США діє прогресивна система прибуткового податку з різними відрахуваннями і кредитами.

Загальні відомості про податкову систему Канади

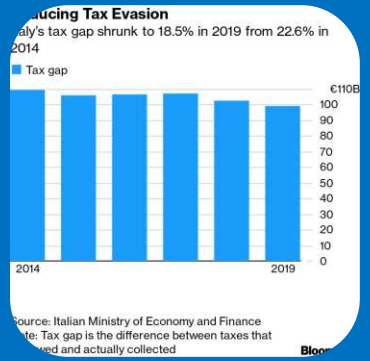
Канада має схожу прогресивну систему, але фокусується на фінансуванні охорони здоров'я за рахунок податків.

Приклади з практики: податкові системи в Німеччині та Італії

Податкові структури в Німеччині

Німеччина відома своєю надійною системою соціального забезпечення, що фінансується за рахунок високих податків.

Податкові проблеми в Італії

Італія стикається з проблемами ухилення від сплати податків, але зберігає прогресивну податкову систему.

3. Державне регулювання податкових систем у різних країнах світу

Регулювання економічних процесів

Регулювання економічних відносин:

визначення та кооперування відносин, що складаються між державою та суб‘єктами оподаткування (юридичними та фізичними особами), а також безпосередньо між суб’єктами оподаткування (роботодавцями та найманими працівниками). Таке регулювання здійснюється за допомогою законодавчих актів: законів, підзаконних документів, інструкцій та інших правових актів, які визначають порядок та правила поведінки;

Регулювання господарського комплексу держави:

Воно здійснюється на підставі дії об’єктивних економічних законів суспільства, а також за допомогою економічних методів через вплив держави на інтереси юридичних та фізичних осіб з метою спрямування діяльності у вигідному для неї напрямку. Основна мета — поєднання інтересів в суспільних та приватних за допомогою матеріальної зацікавленості.

Податкове регулювання

це комплекс розроблених заходів щодо визначення оптимальних обсягів податкових платежів, тобто, з одного боку, щоб повністю задовольнити фінансові потреби держави при розробці державного бюджету, а з другого — щоб зменшити податковий тягар на платників . Основне завдання податкового регулювання — досягнення повноти та своєчасності сплати податків усіма суб'єктами та надходження фінансових ресурсів до бюджетів усіх рівнів.

Надання податкових пільг

найрозповсюджений спосіб податкового регулювання, що застосовується практично в усіх країнах світу.
Надання пільг спричиняють різні чинники . Основні з них — це джерело одержання податкового платежу та розмір об'єкта оподаткування, форма власності, організаційно-правова форма підприємства, розмір державного або місцевого бюджету, пріоритети розвитку економіки держави тощо.

Створення ВЕЗ

це не відокремлення території, на якій вона існує, від держави. Вона є частиною національної території, на якій діють особливі економічні та правові умови діяльності підприємства, система стимулювання, спрямовані на розвиток цієї території, проведення спеціальної державної політики та створення особливих інвестиційних умов з відповідними державними гарантіями.

Державне регулювання податкових систем

Роль уряду

Уряди відіграють вирішальну роль у регулюванні податкових систем для забезпечення справедливості та ефективності. Це включає встановлення податкових ставок, збір податків і забезпечення дотримання вимог.

Інтерактивні сценарії

– Як би ви регулювали податкову систему, щоб забезпечити справедливість?

– Які труднощі можуть виникнути при забезпеченні дотримання податкового законодавства?

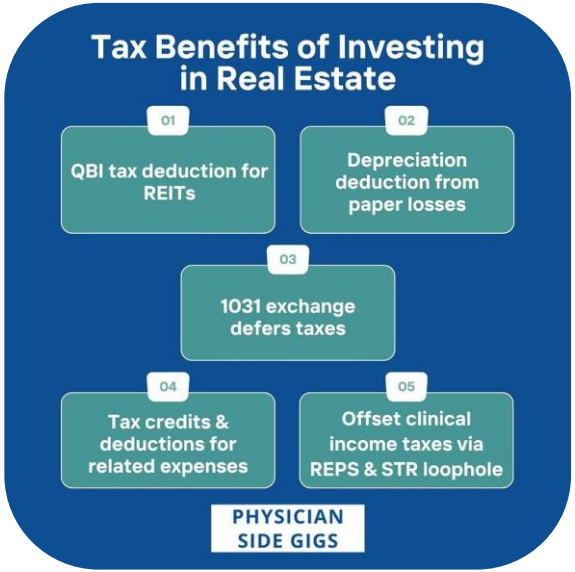

Методи впливу держави на економічну ефективність

Уряди впливають на економічну ефективність за допомогою:

- Податкові пільги для бізнесу
- Субсидії для конкретних галузей
- Нормативно-правова база, що стимулює конкуренцію

Податкові пільги для бізнесу

Підприємства можуть отримати різні податкові пільги, зокрема:

- Відрахування на дослідження та розробки
- Податкові пільги при прийомі на роботу працівників
- Винятки для конкретних галузей

Спеціальні економічні зони та оподаткування

Характеристика вільних економічних зон

Вільні економічні зони (ВЕЗ) пропонують бізнесу вигідні податкові умови для стимулювання економічної активності. Вони часто відрізняються нижчими податковими ставками та зменшеним регуляторним навантаженням.

Потенційні переваги

– Залучити іноземні інвестиції

– Заохочувати місцеве підприємництво

Запитання вікторини

Заповніть пропуски: Вільні економічні зони (ВЕЗ) пропонують бізнесу ___ податкові умови для стимулювання економічної активності.

Заповніть пропуски: Основною метою корпоративної податкової політики є заохочення ___ та отримання доходів від надання державних послуг.

Дякую за увагу!